

Samrådsredogörelse

Utfärdat: 2022-03-21, rev 2022-06-14

Diarienummer: 732/20

Christer Persson

Telefon: 031-368 18 56

E-post: ellen.jansson@sbk.goteborg.se

Detaljplan för järnvägsområde med mera i Lärje inom stadsdelen Gamlestaden i Göteborg

Samrådsredogörelse

Handläggning

Byggnadsnämnden beslöt den 24 augusti 2021 att genomföra samråd för detaljplaneförslaget. Förslaget har sänts för yttrande under tiden 15 september– 26 oktober 2021.

Planförslaget har skickats ut enligt bifogad lista över samrådsrets.

Förslaget har under samma tid varit tillgängligt på stadsbyggnadskontoret. Förslaget finns även tillgängligt på Göteborgs Stads hemsida: www.goteborg.se/planochbyggprojekt.

Sammanfattning

Inkomna yttranden berör i huvudsak förslagens omgivningspåverkan och miljökonsekvenser. Länsstyrelsen kräver kompletteringar med bland annat miljökonsekvensbeskrivning och geoteknisk utredning. Det finns inga allvarliga invändningar mot planförslaget.

Kontoret har bedömt att efterfrågade kompletteringar ska göras innan planen ställs ut för granskning.

Framförda synpunkter har till stor del kunnat beaktas genom mindre ändringar i planhandlingarna.

Kopior av samtliga yttranden har överlämnats till fastighetskontoret, fastighetsägare och berörda konsulter för kännedom och eventuellt beaktande vid planens genomförande.

Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets kommentarer

Inkomna synpunkter har sammanfattats nedan. Personnamn anges inte. Synpunkterna finns i sin helhet på stadsbyggnadskontoret.

Kommunala nämnder och bolag med flera

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden tillstyrker föreslagen detaljplan. Planens finansiering är beroende av beslut i Kretslopp och vattennämnden. Detaljplanen får därför inte antas innan det beslutet är fattat och då erforderliga avtal med Trafikverket och Kretslopp och vattennämnden är träffade.

Göteborg Energi AB (Fjärrvärme)

Har inget att erinra. Fjärrvärme och fjärrkyla finns inte i området.

Göteborg Energi Gasnät AB

Har inget att erinra. Man har driftsatta gasledningar inom det aktuella området.

Göteborg Energi GothNet AB

Har närvarat vid möten tidigare och redovisat behov.

Göteborg Energi Nät AB

Har inga invändningar mot förslaget. Upplyser om att det finns såväl högspänningskablar som lågspänningskablar som kan komma att påverkas.

Kretslopp och vattennämnden

Kretslopp och vattennämnden godkänner förvaltningens samrådsyttrande.

Kretslopp och vattenförvaltningen vill särskilt lyfta fram att placering av eventuell fekali-eanläggning är avgörande för i vilken utsträckning VA-ledningsnätet behöver byggas ut. I ett tidigt skede behövs information om var byggnaden ska placeras samt information om teknisk försörjning avseende VA. Dessutom redovisas ett antal förslag till ändringar i planhandlingarna.

Det saknas en beskrivning kring hur avfall från verksamheterna ska hanteras. En hållbar avfallshantering bygger på sortering av avfallet i flera fraktioner och avfallsutrymmen ska vara lättillgängliga både för verksamheter som lämnar avfall och för sopbilar som hämtar. Var och hur avfallshantering, angöringsväg och vändmöjlighet i området ska lösas bör därför förtydligas.

Planområdet är försörjt med allmänt VA-ledningsnät. Kapaciteten på befintligt ledningsnät bedöms preliminärt vara god.

Planområdet angränsar till skyddsområde för vattentäkt. Även om planområdet ligger nedströms råvattenintaget och vattenskyddsområdet bör hänsyn tas till vattentäkten då risk för saltvattenuppträngning från havet kan inträffa; eventuella föroreningar från nedströms områden kan nå intaget vid särskilda förhållanden på flöden och vattenstånd i Göta älv.

Kostnaden för omläggning av VA-ledningar inom planområdet har grovt bedömts till 25 Mkr. Ledningsflyttar som krävs på grund av konflikter med exploatering ska inte belasta VA-kollektivet utan ska bekostas av påkallande part. En stor del av omläggningen sker till följd av järnvägsplanen, där Trafikverket är påkallande part och därför ska stå för den största delen av den bedömda kostnaden.

Kommentar:

Placering av anslutningspunkter behandlas i det kommande arbetet. Det finns plats för avfallshantering inom respektive kvartersmark.

Planbeskrivningen har i övrigt kompletterats enligt förvaltningens förslag.

Yttrandet har sänts till berörda exploatörer för beaktande vid planens genomförande.

Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningen vill understryka värdet av kulturmiljön Lärjeholms gård och menar att den "buffertzonen" med naturmark som behålls mellan järnvägsområdet och Lärjeholm bör ingå i och skyddas av detaljplanen just som värdefull skyddszone till kulturmiljön. Vidare ser kulturförvaltningen positivt på att kommunikation till området ska ske från söder vid Lärje Stationsgata.

Kommentar:

Om naturmarken mellan järnvägsområdet och Lärjeholms gård planläggs medför det krav på stabilitetshöjande åtgärder, vilka troligen skulle påverka naturvärdena negativt. Därför upphävs i stället gällande detaljplan, vilket innebär att pågående markanvändning består. Tillräckligt naturskydd finns genom utökat strandskydd och Natura 2000. Dessutom pågår arbete med att inrätta området som naturreservat.

Miljö- och klimatnämnden

Miljö- och klimatnämnden tillstyrker fortsatt planarbete under förutsättning att förvaltningens synpunkter beaktas. Miljöförvaltningen har synpunkter angående grönytefaktor, naturmiljö, markmiljö, dagvatten och miljömål.

En grönytefaktor ska vara beräknad och det ska beskrivas hur den ska uppnås.

De kompensationsåtgärder som har föreslagits är inte tillräckliga med tanke på detaljplanens stora miljöpåverkan. Skyfallslösningen ska göras så grön och multifunktionell som möjligt. Utformningen av diket vid spårvägen ska anpassas så att diket funktion, både avseende avvattning och livsmiljöer för groddjur, säkerställs.

Markmiljöundersökningen behöver kompletteras med provtagningar i nordöstra området samt provtagningar av bekämpningsmedel nära banvallar.

Miljökvalitetsnormer (MKN) vatten för Göta älv saknas i planbeskrivningen. Det bör undersökas om det finns åtgärder som skulle kunna vidtas i avrinningsdikedet till Lärjeån för att minska ytterligare mängden av fosfor i dagvattnet. Utredningar bör också redovisa hur de olycksrisker vid uppställningsspår för tåg som framkommit i riskidentifieringen hanteras och hur föroreningar kan hindras från att nå Lärjeån och Göta älv.

Beskrivningen av miljömålen behöver göras om utifrån det nya miljö- och klimatprogrammet.

Kommentar:

Planbeskrivningen har kompletterats med en redovisning av grönytefaktorer.

Kompensationsåtgärder ersätter de biotoper och ekologiska funktioner som försvinner till följd av exploatering. I dessa områden finns inga ädellövträd. Exempel på livsmiljöer som försvinner är våtmark där bland annat den skyddade arten sävsångare häckar. Diket vid spårvägen berörs enbart temporärt under byggtiden och dess funktion avseende avvattning och livsmiljö för groddjur kvarstår.

Markmiljöundersökningen har kompletterats med nordöstra delen av planområdet. Trafikverket bedömer att Norge-/Vänernbanan inte är förorenad med bekämpningsmedel eftersom anläggningen är om- och nybyggd under senare år, efter det att kemisk bekämpning av banvallar upphört. Kompletterande markmiljöprovtagning kan bli aktuell i senare skeden. Hantering av förorenade massor samråds med miljöförvaltningen inför byggstart.

Uppgifter om MKN vatten för Göta Älv har lagts till i planbeskrivningen. Med föreslagen dagvattenhantering beräknas framtida avrinning till diket mot Lärjeån endast motsvara cirka 15 % av befintligt flöde. Det är endast eldrivna persontåg som kommer att använda uppställningsspåren. Varken fordon eller någon del av järnvägsanläggningen innebär risk för förorening med exempelvis petroleumprodukter.

Redovisningen av miljömålen i planbeskrivningen har kompletterats enligt yttrandet.

Park- och naturnämnden

Park- och naturnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.

Förvaltningen anser att inför granskning ska tillämpning av grönytefaktor göras, vilka kompensationsåtgärder som kan genomföras inom kvartersmark respektive allmän plats avsedd för skyfallshantering behöver säkerställas och att planen ska utformas med hänsyn till befintliga värden såsom kulturhistorisk värdefull miljö, strandskyddsområde, Natura 2000-område och läget bredvid infartsleden.

Planförslaget får positiva konsekvenser genom att strandskyddsområdet för Lärjeån utökas. Det gör det möjligt för naturvärdena vid Lärjeån att fortsätta utvecklas, bland annat genom att park- och naturförvaltningen övertar förvaltningen av ytorna. Befintliga värden inom odlingsområdet såsom föreningsliv, biologisk mångfald och fördröjning och rening av dagvatten påverkas däremot negativt.

På grund av rådande osäkerhet kring tillämpningen av artskyddsförordningen är det osäkert hur detaljplanen ska hantera förekomst av mindre vattensalamander och vanlig groda inom planområdet.

Förvaltningen bedömer att kulturhistorisk värdefull miljö vid Lärjeholm påverkas. Lärjeholms område omfattar även markerna kring bebyggelsen vilka ingår i planområdet. Egenskapsbestämmelser på plankartan tillåter anläggningar och byggnader för ej stadigvarande vistelse inom kvartersmark, fram till användningsgränsen. Förvaltningen bedömer att hänsyn inte har tagits till omkringliggande miljö, till strandskyddsområdet, Natura-2000-området eller det blivande naturreservatet längs Lärjeån.

Kommentar:

Planbeskrivningen har kompletterats med en redovisning av grönytefaktor för varje markanvändning.

Förslag till kompensationsåtgärder framarbetas av Park och naturförvaltningen. Exploateringsprojektets budget är stram och fastighetskontorets egna möjligheter till finansiering är begränsade. Åtgärderna behöver planeras utifrån dessa förutsättningar och ses tillsammans med övriga projektkostnader. Efter överenskommelse mellan exploatör, Park och naturförvaltningen och Fastighetskontoret kan finansiering för kompensationsåtgärder säkras i avtal med exploatör.

Planförslaget har tagit tillräcklig hänsyn till kulturmiljön. Enligt Program för bevarande avgränsas området Lärjeholm i söder av Lärjeån. Plankartan kompletteras med reglering av bebyggelsens omfattning inom kvartersmark för vattenverk, vilket innebär att tillräcklig hänsyn tas till omgivningen.

Räddningstjänsten Storgöteborg

Räddningstjänstens framkomlighet till området är idag begränsad. Ny infartsväg från Lärje Stationsgata via bro över spårvägen möjliggör en god framkomlighet förutsatt att räddningstjänsten har tillträde den vägen.

För anläggningar och bebyggelse inom tätort förväntas det finnas brandposter med ett inbördes avstånd på maximalt 150 meter. Adekvat tillgång till brandvatten behöver med andra ord säkerställas till idrifttagande av anläggningarna. Tillgång till brandvatten är tillräcklig om man säkerställer funktionen på befintliga brandposter i området.

Öster om planområdet på fastighet Gamlestaden 64:6 ligger Provexa AB som är klassificerad på den lägre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen. Information om det pågående planarbetet bör riktat delges Provexa AB för att säkerställa att de har kännedom om planerade förändringar av markanvändning i deras närområde.

Kommentar:

Enligt Trafikverket når räddningsfordon hela området via infarts- och servicevägar som anpassats till räddningstjänstens krav på fria vägbredder, fri höjd och maximal lutning samt att korsning med spår- och spårväxlar undviks.

Funktionen på befintliga brandposter i området säkerställs av Kretslopp och vatten.

Provexa AB har informerats av Trafikverket.

Socialnämnd Nordost

Socialnämnd Nordost beslutar att tillstyrka förslaget om detaljplan. Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna lämnar in följande protokollsanteckning: *Vi ställer oss bakom remissvaret i sak men vill tillägga att den föregående hanteringen av Lärjeholms odlarförening hanterades på ett sätt som skadade förtroendet mellan delar av civilsamhället och den offentliga sektorns aktörer. Detta är särskilt allvarligt då området präglas av en omfattande socioekonomisk utsatthet.*

Nämnden delar bedömningen att den föreslagna användningen av platsen är den mest lämpliga utifrån en allmän synpunkt samt områdets förutsättningar och behov. Man förutsätter dock att föreningarnas behov ersätts på ett adekvat sätt.

Kommentar:

Fastighetskontoret har haft arrendeavtal med två odlarföreningar i Lärjeholm. Av avtalen framgår att föreningarna inte har något besittningsskydd, det vill säga ingen rätt till förlängning och ingen rätt till ny plats. Då järnväg och vattenverk båda är riksintressen har dessa bedömts som allmänt viktigare än odling på platsen. Fastighetskontoret har nyligen anlagt ett nytt odlingsområde i Angered där de flesta i Lärjeholms odlarförening fått en ny odlingslott. Den andra odlarföreningen, Solgläntan, är också uppsagd men har ännu inte avflyttat från området. I Solgläntans odlingsområde har odlarna byggt egna dagbodas (cirka 80 byggnader). Det finns ingen möjlighet att flytta dessa till annan plats och det krävs bygglov och kanske även ny detaljplan för att öppna ett nytt område med så många bodas/stugor. Fastighetskontoret tillåter numera inga dagbodas när nya områden iordningsställs för odling.

Trafikkontoret

Trafikkontoret tillstyrker planförslaget under förutsättning att kontorets synpunkter, med avseende på spårväg, bro över spårväg, byggtrafik, gatuanslutning mot Lärje Stationsgata, anpassning av korsningen Lärje Stationsgata – Lärjeågatan samt parkering, beaktas.

Kommentar:

Trafikkontoret har medverkat i arbetet med planförslaget och synpunkterna har beaktats.

Statliga och regionala myndigheter m.fl.**Lantmäterimyndigheten**

Lantmäterimyndigheten vill uppmärksamma att vid ledningsrättsåtgärder inom område där detaljplan upphävs kommer det att krävas samråd med byggnadsnämnd och dispens för strandskydd.

I övrigt lämnas synpunkter rörande plantekniska korrigeringar.

Kommentar:

Planbeskrivningen kompletteras och plankartan rättas enligt yttrandet.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen förstår att de funktioner som planen möjliggör är nödvändiga och angelägna för stadens utveckling. Samtidigt är det lika viktigt att detaljplanen redovisar att marken är lämpad för det som medges. Staden har bedömt och fattat beslut om att genomförande av planförslaget kan innebära betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning kommer att tas fram. Länsstyrelsen instämmer i denna bedömning.

Planhandlingarna måste klarlägga fullt ut alla förutsättningarna som krävs för att kunna genomföra det som föreslås i planen. Inom området finns olika intressen. Planen måste kompletteras enligt vad som anges nedan.

- Klarlägga vilka delar av detaljplanen berör Natura 2000 området
- Tillståndssökning och genomförandeansvar måste förtydligas
- Påverkan och risker för vattenförsörjning
- Miljökvalitetsnormer för vatten samt fisk- och musselvatten
- Geotekniska förutsättningar
- Skyfallsanpassning av samhällsviktiga funktioner

Rörande riksintresse för dricksvattenförsörjning anser Länsstyrelsen att kommunen måste inhämta ett utlåtande från Kretslopp och Vatten där det behöver framgå huruvida förvaltningen bedömer att riksintresset påverkas av planförslaget eller inte. Utlåtandet behöver finnas framtaget till granskningen av detaljplanen.

Länsstyrelsen ger också råd och synpunkter angående markanvändningen i norra delen av planområdet, förhållandet till översiktsplanen, allmänna intressen, annan lagstiftning, klimatanpassning och trafik.

Länsstyrelsens samrådsyttrande har bilagts.

Kommentar:

Planbeskrivningen har förtydligats angående att den gällande detaljplanen upphävs för Natura 2000-området, som därmed inte direkt berörs av planförslaget. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår vilka åtgärder inom planområdet som indirekt kan komma att påverka Natura 2000-området och som kan kräva tillstånd. I planbeskrivningen redovisas vem som ansvarar för genomförandet av nödvändiga tillstånd.

Kretslopp och vatten har i ett utlåtande förklarat att de delar av riksintresset för dricksvattenförsörjning som kan påverkas av detaljplanen kommer att exploateras av förvaltningen själv och hänsyn kommer då att tas till dessa anläggningsdelar. I övrigt ska detaljplanen inte skada riksintresset eller försvåra användningen.

Planbeskrivningen har också kompletterats med redovisningar av miljökvalitetsnormer för Lärjeån och Göta Älv, geoteknik och skyfallsanpassning.

Skanova (Telia Company) AB

Framför att man har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet och önskar att så långt möjligt behålla dem i nuvarande läge.

Kommentar:

Samverkan och dialog med berörda ledningsägare sker under hela exploaterings- och planprocessen bland annat i form av planmöten, ledningssamordnings- och genomförandemöten.

Trafikverket

Trafikverket är positiva till aktuell detaljplan, vilken är en viktig pusselbit för att möjliggöra ny trafikering i Göteborgsområdet i samband med öppnandet av Västlänken. Man poängterar vikten av att Staden skapar förutsättningar för Trafikverket att hålla tidplanen för järnvägsplanen även om detaljplanearbetet drar ut på tiden. Vidare lämnas ett antal specifika synpunkter på planbeskrivningen.

Kommentar:

Planarbetet följer avtalad tidplan innebärande att detaljplanen ska kunna antas under år 2022. Specifika synpunkter behandlas i en pågående dialog med täta arbetsgruppsmöten.

Sakägare

Sakägare i form av bolag, myndigheter, föreningar etcetera. har namngivits. Personnamn har inte skrivits ut, utan skrivs som "fastighetsägare" för att möjliggöra att utlåtandet publiceras på kommunens hemsida. Uppgifter om personnamn som är kopplade till yttrandena finns på Stadsbyggnadskontoret.

Higab AB, fastighetsägare Hjällbo 55:1

Då det på båda platserna i anslutning till planområdet bedrivs olika typer av verksamhet är det viktigt att minimera buller och vibrationer från såväl de planerade uppställningsspåren som de två planerade anläggningarna.

Kommentar:

Bullerutredningen visar att industribuller orsakad av buller från olika arbetsmoment på de nya uppställningsspåren beräknas underskrida riktvärden för externt industribuller vid närliggande bostäder.

Vattenfall Eldistribution AB, ledningsrättshavare

Vattenfall har en 130 kV högspänningsluftledning som går inom planområdet. Det är illustrerat en cirkel under luftledningen. Vattenfall vill undvika objekt direkt under ledningen. Inom ledningsområdet får inte byggnader uppföras, marknivån ändras, eller andra åtgärder vidtagas som äventyrar funktionen eller driften av nätägarens anläggningar.

Kommentar:

Den illustrerade cirkeln symboliserar en ledningsstolpe. För att undvika missförstånd tas cirkeln bort. Plankartan kompletteras med en bestämmelse att parkering inte får anordnas under luftledningen.

Bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende

Arrendator i odlingsområdet

Lärjeholm borde vara ett grönområde med odlingsmöjligheter för medborgarna att ta del av. För min egen del skulle planen innebära att jag inte längre kan odla på området tillsammans med min mamma, pengar och tid som vi har investerat kommer gå om intet. Jag skulle dessutom gå miste om en naturlig plats att träffa nya människor på och det ser jag som en stor förlust. Under perioder av sjukdom i familjen och bland vänner har möjligheten att odla varit avgörande för välmåendet, lotten har bidragit till så kallad "grön rehab". Jag vistas även i området för att fotografera och befarar att planen kommer att störa djurlivet avsevärt. Området behöver tas bättre om hand och utvecklas på ett värdigt sätt så att fler kan ta del av dess rofyllda atmosfär som delas med ett rikt utbud av både växter och djur. Inte minst rovfåglar, skogsfåglar och diverse smådjur som till exempel hasselmusen, som dessutom är fridlyst. Låt Lärjeholm nå sin fulla potential som grönområde med respekt för människor såväl som djur och natur.

Kommentar:

Järnväg och vattenverk är båda riksintressen och bedöms som allmänt viktigare än odlingslotter på platsen. Grönområdet kring Lärjeån påverkas inte av planförslaget.

Arrendator (2) i odlingsområdet

Har lämnat två yttranden. Håller inte med om att området vid Lärjeholm behövs för Kretslopp och vatten, med skyfallsanläggningar med mera.

Odlingsområdet vid Lärjeholm är viktigt för djur och natur. Lärjeån är en naturlig gräns till det skyddsvärda Natura 2000-området. Fåglar som stenknäck, hackspett, stjärtnes, gärdsmyg, rödhake, kattuggla men även rovfåglar använder odlingsområdet där de söker föda. En icke bekräftad (men mycket trolig) fynd av hasselmusens sommarbo har hittats 2019 och 2020 i området. Det finns dessutom fladdermöss där. Odlingsområdets betydelse för människors fysiska och psykiska välmående är oerhört viktigt. Otaliga är de tillfällen när jag fått samtala med människor som bara vill njuta av Lärjeåns porlande, fågelsång och den friska luften, fotografera, ströva eller stannar för att be om ett glas vatten. Naturområdet i detaljplanen norr om område för vattenverket är alltför litet för att i fortsättningen ge plats för kattugglans boträd och jaktmark för rovfåglar.

Enligt min åsikt har inte tillräckligt stor yta avsatts till naturmiljö. Hasselmusen är mycket känslig för tätbebyggelse och är beroende av buskage för att undgå hot på marken. Ytterligare arter som är beroende av tillräckligt stora ytor för att hitta mat är hackspetten, fladdermus, kattuggla och rovfågel (vet ej vilken) med flera.

Kommentar:

Järnväg och vattenverk är båda riksintressen och bedöms som allmänt viktigare än odlingslotter på platsen. Grönområdet kring Lärjeån påverkas inte av planförslaget.

Övriga

Boende i Kortedala

Påpekar att Solgläntans koloniområde inte verkar beröras, åtminstone inte tomterna som ligger närmast Lärjeån, och undrar varför Solgläntan blivit uppsagda? Naturområdet i anslutning till Lärjeån är uppskattat att promenera i, exploatering av marken kommer att skada djurlivet. Vi som bor i Kortedala med omnejd vill ha mer naturområden att röra oss i. Hoppas att ansvariga tänker om.

Kommentar:

Järnväg och vattenverk är båda riksintressen och bedöms som allmänt viktigare än odlingslotter på platsen. Solgläntans område planeras för vattenverk. Grönområdet kring Lärjeån påverkas inte av planförslaget.

Ändringar

Stadsbyggnadskontoret bedömer att det med följande ändringar är lämpligt att gå vidare med förslaget.

Utöver mindre justeringar föreslås följande:

- Användningen av södra del av planområdet för järnväg och spårväg utesluts ur planområdet.
- Planbestämmelserna om utökad marklövs införs för användning SKYDD och kvartersmark spårområdet även för en del av kvartersmark vattenverk med hänsyn till de geotekniska förhållandena.
- Kvartersmark för spårområdet förlängs norrut med hänsyn till de geotekniska förhållandena.
- Kvartersmarken för vattenverk minskas i nordost med hänsyn till de geotekniska förhållandena
- Reglering av bebyggelsens omfattning samt parkering inom kvartersmark
- Utrymmet för infartsväg och bro över spårvägen har ändrats så att flödesvägar mellan översvämningssytorna säkerställs

Åsa Lindborg
Planchef

Ellen Jansson
Planarkitekt

Bilagor

Lista över samrådskrets

Länsstyrelsens samrådsyttrande med bilagor

Lista över samrådsrets

Kommunala nämnder och bolag med flera

Fastighetsnämnden
Göteborg Energi AB (Fjärrvärme)
Göteborg Energi Gasnät AB
Göteborg Energi GothNet AB
Göteborg Energi Nät AB
Kretslopp och vattennämnden
Kulturförvaltningen
Miljö- och klimatnämnden
Namnberedningen
Park- och naturnämnden
Räddningstjänsten Storgöteborg
Socialnämnd Nordost
Trafikkontoret

Statliga och regionala myndigheter med flera

Lantmäterimyndigheten
Länsstyrelsen
Skanova (Telia Company) AB
Trafikverket

Sakägare

Enligt fastighetsförteckning

Bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende

Solgläntans odlarförening
Arrendatorer i odlingsområdet
(två personer)

Övriga

Jernhusen AB, Region Väst
Boende i Kortedala

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Nirmala Blom-Adapa
Arkitekt
010-224 4789
nirmala.blom-adapa@
lansstyrelsen.se

Samrådsyttrande
2021-10-26

Diarienummer
402-41334-2021

Sida
1(8)

Göteborg Stad
Stadsbyggnadskontoret
sbk@sbk.goteborg.se
Ert dnr: 732/20

Förslag till detaljplan för järnvägsområde med mera i Lärje inom stadsdelen Gamlestaden i Göteborg stad, Västra Götalands län

Detaljplanen är upprättad med utökat förfarande och daterad september 2021 för samråd enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900)

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen vill uppmärksamma att detta yttrande utgår från handlingarna daterade september 2021 som har skickats på samråd. Bedömningar görs enligt 5 kap 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Samrådshandlingarna anger att detaljplanen har upprättats för att möjliggöra Trafikverkets planerade järnvägsprojekt - *Uppställningsspår vid Lärje* samt även möjliggöra tekniska anläggningar för vattenverksamhet och säkerställa markytor för hantering av skyfall.

Länsstyrelsen noterar att planarbete sker parallellt med Trafikverkets pågående arbete med järnvägsplanen. Länsstyrelsen har sedan tidigare (Dnr 343-49731-2020, dt 10 december 2020) fattat beslut att byggande av den spåranläggningen kan innebära betydande miljöpåverkan (BMP) och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) behöver upprättas. Samråd har även skett för avgränsning av MKB:n.

Länsstyrelsen har förståelse att de funktionerna som planen möjliggör är nödvändiga och angelägna för stadens utveckling. Samtidigt är det lika viktigt att detaljplanen redovisar att marken är lämpad för det som medges för att bygga. Staden har bedömt och fattat beslut om att ett genomförande av planförslaget kan innebära betydande miljöpåverkan och anser att en MKB kommer att tas fram. Länsstyrelsen instämmer i denna bedömning och har vid ett tidigt plansamrådsmöte (s.k. Larkmöte den 23 april 2021), bekräftat att staden kan, i stort sett, ta nytta av den MKB:n som upprättas av Trafikverket, dock med ett tillägg som redovisar de delarna av planområdet som är utanför järnvägsplan.

Planhandlingar måste klarlägga fullt ut alla förutsättningarna som krävs för att kunna genomföra det som föreslås i planen. Inom området finns olika intressen som har tagits upp i Länsstyrelsens BMP beslut (Dnr 343-49731-

2020, dt 10 december 2020) som måste tillgodoses. Markens geotekniska förutsättningar ska klarläggas. Det vill säga, till granskningsskedet måste planhandlingarna kompletteras för att inte riskera att planförslag strider mot Länsstyrelsens ingripande grunder enligt plan och bygglagen (PBL 2010:900).

Planen måste kompletteras enligt vad som anges nedan. Detaljerade synpunkter och motivet för bedömning finns under rubriken *Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§*

- Klarlägga vilka delar av detaljplanen berör Natura 2000 området
- Tillståndsökning och genomförande ansvar måste förtydligas
- Påverkan och risker för vattenförsörjning
- Miljökvalitetsnormer för vatten samt fisk- och musselvatten
- Geotekniska förutsättningar
- Skyfallsanpassning av samhällsviktiga funktioner

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör riksintressen, hälsa och säkerhet samt miljökvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

Riksintresse (MB kap 3 och 4)

Natura 2000 område som berörs

Markanvändning i enlighet med detaljplaneförslaget berör Natura 2000 området-Lärjeåns dalgång och även riksintresse för naturvård och friluftsliv. Länsstyrelsens har i samband med beslut om betydande miljöpåverkan (BMP) för järnvägsplan för anläggning av uppställningsspår, har uppmärksammat följande:

Norra delen av området berör Lärjeåns dalgång som omfattas av Natura 2000 och utgör även riksintresse för naturvård och friluftsliv. Området utgör produktionslokal för lax och öring med värdearterna flodpärlmussla

och lax. Här förekommer också värdefulla ädellövskogar.....(Dnr 343-49731-2020, dt 10 december 2020)

Länsstyrelsen påpekar att den MKB som kommer att upprättas för järnvägsplanen kan bifogas till detaljplanen, dock noteras att MKB:n lyfter fram faktorer som ett genomförande av planförslaget innebär, åtgärder som krävs och eventuella tillstånd, dispenser som kan behövas. Kommunen behöver klarlägga ansvaret för genomförandet av nödvändiga tillstånd eller dispenser. Detta ska göras med till exempel överenskommelse eller avtal som behöver förtydligas i genomförandebeskrivningen.

För att utreda vilka åtgärder som behöver tillståndsprövas mot Natura 2000 bestämmelserna, måste Staden till granskningsskedet klarlägga och redovisa följande :

- I vilka områden förstärkningsarbeten avses att genomföras?
- Kommer detta arbete innebära borrhning eller tryckning i närheten av området och ge upphov till bullerstörningar och/ eller ljus störning eller någon annan typ av störning?
- Kan arbetet påverka dagvatten som i sin tur kan påverka Natura 2000-området?
- Kommer massor läggas upp eller schaktas bort i närheten av Natura 2000-området?

Riksintresse för dricksvattenförsörjning

Inom planområdet finns flera vattenrelaterade intressen som berörs eller kan beröras. Ett utav dessa utgör ett intresseområde för riksintresse för dricksvattenförsörjning. Riksintresset ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av dricksvattenanläggningarna (3 kap 8 § miljöbalken). Vattentäkten är en förutsättning för riksintressets långsiktiga nyttjande. Länsstyrelsen anser att kommunen måste inhämta ett utlåtande från Kretslopp och Vatten där det behöver framgå huruvida VA-förvaltningen bedömer att riksintresset påverkas av planförslaget eller inte. Utlåtandet behöver finnas framtaget till granskningen av detaljplanen.

Planområdet angränsar till råvattenintag som försörjer flera kommuner med vatten samt att det finns omfattande ledningssystem inom området. I närheten finns vattenskyddsområde, nödvattentäkten Lärjeån. Vattenförsörjning är ett mycket viktigt intresse. Därför lyfter Länsstyrelsen vikten av att beakta att vattenförsörjning inte kommer till skada, eftersom det är ju en mellan kommunala angelägenhet.

I samband med avgränsningssamråd för MKB för järnvägsplan har Länsstyrelsen bl.a. lyft vikten av att utreda behovet av tät och invallad markyta för att skydda vattenförsörjningen. Om behovet av skyddsåtgärder blir aktuellt måste det då återspeglas i detaljplanen genom att beskriva och säkerställa på ett plantekniskt korrekt sätt. Det vill säga att detaljplanen och

plankartan måste möjliggöra genomförandet av dessa nödvändiga skyddsåtgärder för att skydda vattenförsörjningen.

Miljö kvalitetsnormer (MKN) (MB 5 kap, luft och vatten)

Miljö kvalitetsnormer för vatten samt fisk- och musselvatten

Länsstyrelsen vill poängtera att både Lärjeån och Göta älv omfattas av miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Planförslaget får inte medföra att dessa normer överskrids. I förordning (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten anges vilka rikt- och gränsvärden för olika kemiska och fysikaliska parametrar som gäller.

När det gäller alla bedömningar av påverkan på miljö kvalitetsnormer, är det viktigt att det redovisas skäl samt motivering som ligger till grund för bedömningen.

Modellberäkningar som redovisas i *Förstudie dagvatten och skyfall* (Kretslopp och vatten, 2021-06-23) framgår att föroreningsmängderna i dagvattnet som avses ledas till Göta älv kommer att öka mycket för många ämnen. Särskilt mycket ökar belastningen i dagvattnet från banvallens diken som går via ledning till Göta älv. Länsstyrelsen anser att föroreningsmängderna i dagvattnet från planområdet inte ska öka jämfört med nuläget. Till granskningsskedet ska Staden ta fram ett förslag på dagvattenåtgärder som säkerställer att detta kan åstadkomma. Vid föroreningsanalysen bör benzo(a)pyrene ingå då ämnet är utpekat i påverkansanalysen i VISS. Det behöver förtydligas att dagvattenåtgärderna inte kommer i konflikt med utbyggnad av fyra extra spår samt eventuell fekalieanläggning.

Vidare uppmärksammar Länsstyrelsen att grundvattenförekomsten Linnarhult kan påverkas och att MKN för denna vattenförekomst också ska uppnås. Det är viktigt att detaljplanens MKB beskriver detta med avseende på påverkan från hela detaljplaneområdet och inte bara järnvägsområdet. Skyddsåtgärder för att förhindra samt minimera påverkan ska också beskrivas.

Länsstyrelsen anser att till granskningsskedet behöver detaljplanen förtydliga vilka dagvattenåtgärder som avses för Kretslopp och vattens mark. Vidare behöver även beskrivas från vilka områden som dagvatten avleds till Lärjeån.

Mark avsedd för dagvattenhantering bör reserveras i plankartan.

Hälsa och säkerhet (risk för olyckor, översvämning, erosion) geoteknik

Översvämningsrisker

Förstudie för dagvatten och skyfall (Kretslopp och vatten, 2021-06-23) anger vikten av att säkerställa skyfallsvolymer inom Kretslopp och vattens område. Dessutom krävs en robust höjdsättning av byggnader och entréer. Inga lågpunkter ska tillskapas och framkomlighet ska vara säkerställd. Det ska finnas 0,2 m marginal till byggnad och byggnadsfunktion för att klara krav på skyfallshantering. Enligt såväl Länsstyrelsens bedömning samt enligt kraven i TTÖP¹ bör samhällsviktig verksamhet ges en högre säkerhetsmarginal. Enligt TTÖP bör därför marginalen till vital del vid samhällsviktig verksamhet vara 0,5 m. Därför behöver Staden bedöma om Kretslopp och vattens anläggning ska beaktas som samhällsviktig verksamhet. Länsstyrelsen anser att höjder som krävs för att hantera risker med översvämning orsakat av skyfall ska regleras på plankartan. Det måste också framgå hur framkomligheten till området säkerställs.

I förstudie för dagvatten att skyfall anges att mer skyfallsmagasinerings måste skapas inom planområdet för att genomförandet av detaljplanen inte ska försämra översvämningssituationen utanför planområdet. En mer detaljerad skyfallsmodellering krävs för att avgöra vilken typ av skyfallsåtgärder som är lämpliga att vidta och hur dessa ska utformas. Det framgår inte av planhandlingar om detta arbete har gjorts därför anser Länsstyrelsen att det måste tydligare framgå hur denna fråga ska hanteras.

Geoteknik

Länsstyrelsen har begärt Statens geotekniska institutet (SGI) att granska planhandlingarna utifrån de geotekniska förutsättningarna för planensgenomförandet. SGI har noterat att samrådshandlingar visar preliminärt att stabilitet är tillfredsställande inom järnvägsområdets del av detaljplanen utifrån både befintliga och planerade förhållanden. Däremot är lokalstabiliteten mot Lärjeån norr om planområdet inte tillfredsställande. Det framgår från planhandlingarna att geotekniska utredningar pågår och blir klara till granskningskedet. SGI:s yttrande (dt 18 oktober 2021 ref:2-2109-0748) bifogas i sin helhet.

Länsstyrelsen kommer att inhämta synpunkter från SGI när de pågående geotekniska utredningarna är klara och bifogas till granskningshandlingar.

Farligt gods

I handlingar för järnvägsplanen har frågan om E45 utpekats som en primär transportled för farligt gods samt att farligt gods även förekommer på Norge-/Vänerbanan. I den aktuella detaljplanen måste dock en bedömning göras av hur riskbilden (avseende farligt gods) ser ut för samtliga verksamheter som möjliggörs. Det behöver framgå om särskilda åtgärder krävs för att skydda den planerade vattenverksanläggning.

¹ Översiktsplan för Göteborg, Tematiskt tillägg för översvämningrisker

Råd enligt PBL och MB

Enligt 5 kap 14 § PBL är en av Länsstyrelsens uppgifter under samrådet att särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kapitlet PBL och bestämmelserna i lagen i övrigt om det behövs från allmän synpunkt. (utökat, efter 1 januari 2015)

Markanvändning inom planområdets norra delen

Det är positivt för Lärjeån och för dagvattensituationen inom planområdet att den norra delen inte ska exploateras men i nuläget saknar detta område någon användningsplanbestämmelse. Länsstyrelsen anser att det är bra om området får en planbestämmelse som *Naturmark* på plankartan.

Förhållande till ÖP

Staden redogör att planförslaget inte är förenligt med den förnärvarande gällande översiktsplan för Göteborg (ÖP 2009), dock en ny översiktsplan är framtagen och har varit på granskning under Våren 2021 och planförslaget anser Staden är förenligt med den nya.

Länsstyrelsen har förståelse att Stadens anser att de funktionerna som planen möjliggör är nödvändiga och angelägna för stadens utveckling samt utveckling av allmänintresse: kollektivtrafiken.

En bra förutsättning för genomförandet av aktuella planförslaget är att den nya översiktsplanen kommer att antas och gälla vid antagandet av detaljplanen.

Allmänna intressen

Naturmiljö

Synpunkter som anses viktiga inför planläggning inom Natura 2000 området: Lärjeån samt berörande artskydd, har Länsstyrelsen lämnat in vid avgränsningssamråd för MKB för järnvägsplan. Länsstyrelsen ser framemot att dessa hanteras i den kommande MKB:n.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

T ex parallella eller efterföljande provningar som krävs enligt Miljöbalken 9 kap. (miljöfarlig verksamhet), 11 kap. (vattenverksamhet), 7 kap. (skyddade områden), KML

Grundvatten

Länsstyrelsen vill poängtera att påverkan på grundvatten ska utredas och beskrivas för hela detaljplaneområdet. Det framgår från planbeskrivningen att en hydrogeologisk utredning för järnvägsområdet pågår och enbart ett preliminärt resultat har redovisats. Länsstyrelsen förutsätter att utredningen kommer att vara klar till detaljplanens granskningsskedet. Den hydrogeologiska utredningen bör även omfatta anläggningsskedet.

Länsstyrelsen upplyser om att åtgärder som kan innebära bortledning av grundvatten i både bygg- och driftskede utgör vattenverksamhet som regleras i 11 kap Miljöbalken. Bortledning av grundvatten är tillståndspliktig om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda

intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena.

Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsen.

Markavvattning

Länsstyrelsen har påpekat att MKB ska redogöra för eventuellt behov av markavvattning, och därför förtydligar nu att avvattning/dränering/torrläggning/invallning av mark för att permanent förbättra markens lämplighet för bebyggelse, vägar etc. är att betrakta som markavvattning. Det innebär att i det fortsatta planarbete måste kommunen prioritera att utreda om det krävs åtgärder som innebär markavvattning och det behöver framgå i granskningsplanhandlingar.

Klimatanpassning

Strukturplaner

Länsstyrelsens bedömning är att strukturplanerna som kommunen har arbetat fram är en viktig del i klimatanpassningen av Göteborg. Det måste framgå av planhandling att strukturplanens åtgärder inte omöjliggörs. Vilka konsekvenser utgör planen för intilliggande områden i frågan om möjlighet till att anpassa staden för skyfallsscenarioet behöver beskrivas.

Trafik

Länsstyrelsen uppfattar att detaljplanering sker parallellt med Trafikverkets pågående arbete med järnvägsplanen för planerade spåranläggning. Dock noteras från Trafikverkets yttrande (daterad 21 oktober 2021 ref. TRV 2021/106856) att det är särskilt viktigt är att staden samordnar detaljplaneringsprocessen för att inte riskera att motverka tidsplanen för byggandet av järnvägsanläggningen.

Länsstyrelsen tar inte i nuläget ställning till Trafikverkets synpunkter, men ser framemot att Staden i granskningskedet klarlägger hur detta ska åstadkommas.

Behovsbedömning

Kommunen har bedömt att ett genomförande av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. (Delegationsbeslut dt 23 mars 2021-dnr 732/20) Bedömningen har utgått från kriterierna i Miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966) 5 §. Länsstyrelsen delar kommunens åsikt.

Ett avgränsningssamråd har skett (den 2021-04-23) där Länsstyrelsen instämde med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som upprättas av

Trafikverket i samband med järnvägsplan för uppställningsspår kan utnyttjas även för detaljplanen.

Vid avgränsningssamråd inför upprättande av MKB för järnvägsplanen – Uppställningsspår, har Länsstyrelsen lämnat synpunkter med särskilt fokus på hur projektet påverkar miljön omkring. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att det som är detaljplanens konsekvenser som MKB för detaljplanen måste hantera.

De som har medverkat i beslutet

Företrädare för avdelningar för natur, vatten, miljö samt enheten för samhällsskydd och beredskap har bidragit till beredningen av detta yttrande. Yttrandet har beslutats av planhandläggare Maria Freiholtz med arkitekt/ planhandläggare Nirmala Blom-Adapa som föredragande.

Maria Freiholtz

Nirmala Blom-Adapa

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från:

1. SGI dt.18 oktober 2021 ref: 2-2109-0748
2. TRV daterad 21 oktober 2021 ref. TRV 2021/106856

Kopia (utan bilaga) till:

sgi@swedgeo.se
trafikverket@trafikverket.se

Länsstyrelsen/
Naturavdelningen
Miljöskyddsavdelningen
Samhällsavdelningen: ESB
Vattenavdelningen
Funktionschef Plan och bygg

Vår referens
David Rudebeck

Länsstyrelsen Västra Götalands län
vastragotaland@lansstyrelsen.se

Detaljplan för järnvägsområde med mera i Lärje inom stadsdelen Gamlestaden i Göteborg

Yttrande över samrådshandling

Statens geotekniska institut (SGI) har av Länsstyrelsen i Västra Götalands län erhållit rubricerad detaljplan med begäran om yttrande. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår således inte.

Detaljplanen syftar till att bl.a. möjliggöra uppställningsspår för persontåg och två anläggningar kopplat till Alelyckans vattenverk.

Underlag:

- 1 Plankarta, daterad 2021-08-24, med tillhörande planbeskrivning, daterad september 2021
- 2 Utredning spårvägsbro över Göta Älv vid Lärjeholm. Upprättad av Trafikverket, daterad 2021-03-23

SGI:s synpunkter

Enligt plan- och bygglagen ska, vid planläggning, hänsyn tas till människors hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning och erosion. Med hänvisning till 2 kap 4–5§ i PBL anser SGI att geotekniska aspekter såsom säkerhetsfrågor avseende skred, ras och erosion ska klarläggas i planskedet.

I planbeskrivningen [1] framgår att en geoteknisk utredning av området pågår och att en geoteknisk PM kommer biläggas planhandlingarna under kommande granskningsskede. Preliminära resultat från utredningen delges dock i samrådshandlingen. Inom uppställningsbangården planeras förstärkningsåtgärder i form av kalkcementpelarförstärkning i kombination med lättfyllning. Åtgärderna kommer enligt [1] medföra att tillfredsställande stabilitet uppnås mot E45. Stabilitetsberäkningar visar preliminärt på tillfredsställande stabilitet inom hela järnvägsområdets del av detaljplanen för både befintliga och planerade förhållanden. Däremot är lokalstabiliteten mot Lärjeån norr om planområdet ej tillfredställande.

I [1] anges att även stabiliteten för vattenverksamhetsområdet är ej tillfredsställande för glidytor mot Lärjeån. För att klarlägga stabiliteten bedöms att en fördjupad stabilitetsutredning behöver utföras. SGI delar denna bedömning.

SGI anser att risken för bakåtgripande skred från såväl Lärjeån som Göta älv ska beaktas då planområdets stabilitet utreds. Om ett bakåtgripande skred kan nå planområdet så kan dess säkerhet mot skred anses vara densamma som för den initiala glidytan. Om ett skred kan utbildas utanför planområdet, enskilt eller bakåtgripande, behöver planområdets stabilitet utredas för de nya geometrier som kan uppkomma till följd av skredet/skreden.

SGI instämmer med Göteborgs stads initiativ att utreda planområdets stabilitet. Då det ej finns geotekniska handlingar i samrådsskedet har SGI inget underlag att ta ställning till. SGI rekommenderar länsstyrelsen att återkomma i granskningsskedet med det kompletta geotekniska underlaget.

Ärendets handläggning

Ärendet har handlagts av geotekniker David Rudebeck. Granskning har utförts av geotekniker Ulrika Isacson.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT
Planenheten
Planstöd

David Rudebeck

Trafikverkets yttrande gällande samråd för detaljplan för järnvägsområde med mera i Lärje inom stadsdelen Gamlestan i Göteborg

Ärendet

Detaljplanen syfte är att möjliggöra uppställningsspår för persontåg och två anläggningar kopplat till Alelyckans vattenverk samt ytor för skyfallshantering.

Järnvägsanläggningen består av ankomst- och utdragsspår samt åtta uppställningsspår, med plats för 250 meter långa tåg, avsedda för de pendeltåg som ska trafikera Västlänken. Runt anläggningen byggs en serviceväg. Infart sker från Lärje stationsgata via en ny bro över spårvägen.

Detaljplanen möjliggör också en framtida utbyggnad med ytterligare fyra uppställningsspår samt plats för en fekalieanläggning för tömning av tågtoaletter.

Infrastruktur

Väster om planområdet går Norge- Vänerbanan och väg E45, som båda är statliga. Både järnvägen och väg E45 är utpekade som riksintressen för kommunikation enligt Miljöbalken kap 3 § 8. Väg E45 är utpekad som primär farligt godsled, men även på Norge- Vänerbanan transporteras det farligt gods.

Projektet Lärje uppställningsspår

Trafikverket arbetar i skrivande stund med att ta fram en järnvägsplan för uppställningsspåren inom aktuellt område som detaljplaneläggs. Processerna för järnvägs- och detaljplan pågår parallellt och samverkar med varandra då järnvägsplan och detaljplan inte får strida mot varandra. Trafikverket kommer att behöva mark för etablering, upplag och byggtrafik under byggnationen. Det regleras som tillfällig nyttjanderätt i järnvägsplanen men behandlas inte i detaljplanen. Granskningstiden för järnvägsplanen planeras till maj-juni år 2022.

Trafikverkets synpunkter

Trafikverket är positiva till aktuell detaljplan, vilken är en viktig pusselbit för att möjliggöra en ny trafikering i Göteborgsområdet i samband med öppnandet av Västlänken. Samtidigt som trafikeringssupplägget förändras förväntas också fler tåg trafikera järnvägen.

Trafikverket noterar att det kan krävas miljödöm/-ar i samband med stabilitetsåtgärder i Natura 2000-området vid Lärjeån. Eftersom detta inte berör järnvägsområdet så förutsätter Trafikverket att Staden vidtar de åtgärder som krävs för att inte försena järnvägsplanen i enighet med upprättat Samverkansavtal. Enligt samverkansavtal från 2019, TRV 2019/119223 (se bifogat), gällande "Omloppsnära uppställningsspår och Va-anläggning i Lärje" mellan Trafikverket och Göteborg Stads fastighetsnämnd och Göteborg Stads Kretslopp- och vattennämnd, står det att "om detaljplanarbetet försenas så att det riskerar att påverka järnvägsplanen ska parterna för en dialog om eventuella åtgärder såsom upphävande av gällande detaljplan, för att möjliggöra ett fastställande av järnvägsplanen enligt Trafikverkets tidsplan". Detta för att inte riskera tidplanen för uppställningsspåren.

Trafikverket kommer att ha tekniska installationsanläggningar på järnvägsområdet där det inte är önskvärt att ha korsande ledningar. Därmed har Trafikverket svårt att i dagsläget ta ställning till föreslagna U-områden på plankartan. Trafikverket anser att diskussion kring U-områdena på plankartan bör ske i dialog med projektet för uppställningsspår i Lärje. Läget för U-områden kan ändras till granskningshandling.

Trafikverket vill informera Staden om att Trafikverket inte behöver marken för järnvägsanläggningen från detaljplaneområdets södra del och ca 180 meter norrut. För exakt gränsdragning av vilken mark som krävs för järnvägsanläggningen så hänvisar Trafikverket till dialog med Trafikverkets projekt för uppställningsspår i Lärje.

Specifika och redaktionella synpunkter på planbeskrivningen

- På sidan 10 står det att Trafikverket avbeställer fornlämningen hos Länsstyrelsen. Texten stämmer inte, men avregistreringen är utförd och texten kan därmed tas bort.
- På sidan 15 under rubriken "Järnväg" står det *att detaljplanen möjliggör en plats i södra delen av området för en fekalieanläggning för tömning av tågtoaletter*. Trafikverket ifrågasätter om man redan i detta skede måste bestämma var på planområdet fekalieanläggningen ska ligga och anser att man kan ta bort skrivningen "en plats i södra delen av området".
- På sidan 16 under rubriken "Trafik, parkering, kollektivtrafik och tillgänglighet", så behöver texten uppdateras och aktualiseras, då man redan tagit beslut om broalternativ.

- På sidan 16 under rubriken ”Trafik, parkering, kollektivtrafik och tillgänglighet” står det *att erforderlig bil- och cykelparkering sker på kvartersmark inom respektive fastighet. Utrymme finns för parkering för rörelsehindrade.* Trafikverket avser inte att bygga cykelparkering eller p-plats för rörelsehindrade på fastigheten. Oklart om man kommer att behöva parkeringsplatser inom området överhuvudtaget.
- På sidan 21 under rubriken ”Avfall” står det *att fekalieanläggningen behöver en byggnad som kan inrymma toalett och personalrum.* Detta är önskvärt, men är inget krav från Trafikverket. Byggnaden behöver inte ligga i anslutning till fekalieanläggningen.
- På sidan 24 under rubriken ”Markmiljö” står det *att deponin ligger inom Trafikverkets järnvägsplan och förorenad mark hanteras inom järnvägsprojektet.* Detta anser Trafikverket kommer att regleras i genomförandeavtalet.
- På sidan 24 under rubriken ”Översvämningsskydd” så står det *att nivån +2,9 för järnvägen och tekniska anläggningar samt + 2,4 för servicevägar. Med dessa nivåer uppnås översvämningsskydd för anläggningen fram till år 2070. För att skydda anläggningen efter 2070 kan Trafikverket i ett senare skede göra skyddsåtgärder.* Trafikverket anser inte att man har beslutat och landat i +2,9 utan plushöjden diskuteras i skrivande stund. Trafikverket kommer att ta fram förslag för skyddsåtgärder i samband med projektet, men projektet kan inte besluta om åtgärder bortom aktuellt projekt.
- På sidan 25 under rubriken ”Kompensationsåtgärder” står det *att Grus- och sandtytor kan anläggas längs spåren för insekter.* Trafikverket vill poängtera att sandtytor inte är att föredra eftersom det i denna miljö ofta blir stora öppna ytor, där det kan bildas sandstormar. Större fraktioner än 0 eller 0-10 är att föredra.
- På sidan 25 under rubriken ”Kompensationsåtgärder” står det *att invasiva arter i naturområdet föreslås om möjligt tas bort.* Trafikverket förutsätter det gäller Stadens yta och inte berör järnvägsområdet.
- På sidan 26 under rubriken ”Fastighetsdelning” första stycket borde skrivas om och istället formuleras enligt förslag: Processerna för järnvägs- och detaljplan pågår parallellt och samverkar med varandra. Järnvägsplan och detaljplan får inte strida mot varandra.
- På sidan 26 under rubriken ”Fastighetsdelning” står det *planförslaget föreslår även en att upphäva del av detaljplan inom fastigheten Gamlestaden 740:163.* Trafikverket önskar få information om och hur det detta i så fall påverkar projektet uppställningsspår i Lärje.
- På sidan 26 under rubriken ”Anläggningar inom kvartersmark” står det *att kvartersmarken och infartsvägen kommer att stängslas in. Infartsvägen och servicevägen kommer inte att stängslas in utan där kommer en grind/bom att sättas upp för att förhindra att obehöriga tar sig in på området. All kvartersmark*

kommer att stänglas, där Stadens område och järnvägsområdet att stänglas in var för sig.

- På sidan 29 under rubriken "Avtal mellan kommun och exploatör" här vill Trafikverket informera om att projektet inte har någon förberedande entreprenad.
- På sidan 30 "Dispenser och tillstånd" står det att *ytterligare tillstånd för arkeologi och dispens för biotop- eller artskydd bedöms inte behövas*. Denna skrivning stämmer inte. Trafikverket kommer att behöva ansöka om dispenser.

Sammantagen bedömning

Trafikverket ställer sig positiva till detaljplanen, men vill poängtera vikten av att Staden skapar förutsättningar för Trafikverket att hålla tidplanen för järnvägsplanen även om detaljplanearbetet drar ut på tiden. Trafikverket förutsätter att Staden arbetar för detta i enighet med Samverkansavtalet.

Trafikverket ser fram emot fortsatt god dialog och tätt samarbete mellan Staden och projekt uppställningsspår i Lärje.

Med vänlig hälsning

Maria Patriksson Hellsing
Samhällsplanerare